

Ur gårdarnas historia

Ur boken Med lag och slag
Utgiven 1967 Av Sven Rydstrand

DINGLE – 1661

Framstod Amund och Göran Aslagssöner från Dingle med några sina systrar, begärandes ett skifte dem emellan på den odelsjorden, som de efter deras salig moder Börtha arfallen var uti gårdarna Dingle och Råhed. Varför dem av rätten således tillskiftades, att Amund Aslagsson, som äldste brodern är, behåller huvudsätet i Dingle, nio sättingar skyld, och däruti skola tre av hans systrar, nämligen Helga, system Gunnas barn och Sigrin Aslagsdöttrar, äga fyra systerlotter.

Den andre brodern, Göran Aslagsson, njuter säte uti Råhed och 12 sättingar skyld av lika värde som de nio i Dingle, varuti de andra tre systrarna, Ingeborg, Marta och Kerstin, desslikes hava sina systerlotter. Men förbenämnde bröder Amund och Göran behålla sätena, som fördärvade står uti var sin tilldelta gård. Efter lag skola de giva sina systrar landskyld, om de ej annorlunda kunna förlikas. Fadern deras, som är en gammal man och ännu lever, behåller efter sin vilja så länge honom synes en fjärdepart uti de nio sättingarna skyld i Dingle med den äldste sonen Amund att bruka.

HULT – 1661

Jacob Stefansson i Hult hade till rätten stämt Joen ibidem. Men Joen som icke tillstädes var, hade sänt sin son Engebrett för sig att svara. Då befrågade sig Jacob om han icke måtte få bruka en tredjepart uti de tre sättingar jord både i gårdarna som i platserna med Joen. Vilket svaranden Engebrett förmente ingalunda kunde ske. Så emedan rätten prövade Jacob vara så vida berättigad till en tredjepart uti bemalte jord som Joen till de tvenne parter, ty får Jacob samma tredjepart jord oförryggeligen behålla.

LOUM – 1661

Nills Joensson i Loum (nu Lågum) i Svarteborgs socken, hade instämt sin faderbroder, Jörgen Mogensson ibidem, för en tredjepart jord i samma gård, honom med sin syster Rangiel efter deras salig faders Joen Mogenssons död arfallen var och honom att besitta förvägrad blev, förmenande sig dock närmare vara den efter lag att bruka och åbo än som hans faderbroder eller faderbröders barn.

Så emedan Jörgen Mogensson, hans faderbroder, inga skäl med rätta hade sin brodersson Nills Joensson från samma sin arvejord att avtränga, helst förty den andre faderbrodern Thore Mogensson nu död är, som yngre broder var än som Joen, Nillses fader, och samma jord hade åbott och brukat i sin livstid lika med den äldste faderbrodern Jörgen Mogensson. Desslikes förbjuder icke heller lagen broderbarn efter faders död sin egen arvejord att bruka och besitta, då flera säten på gården finnas än som äldste brodern bruka kan, som på denna gård Loum skäligen prövas noggsamt till tre mans bruk och säte vara.

Kunde därför rätten häruti ej annat sluta än att Nills Joensson bemälte tredjepart odelsjord i gården Loum honom efter sin faders död med systemen Rangiel arvfallen och tilldelat var, som skiftesbrevet det utvisar, bruka och behålla skulle framför faderbröderna eller deras barn, som härpå tala vela.

STAXÄNG – 1662

Ingeborg Amundsdotter haver stämt sin faderbroder Anders i Staxäng för sätet hon vill hava med honom på bemälte gård Staxäng, efter hon med sina syskon däruti ägande är och som de ärvt efter sin fader. Farbrodern Anders förmente det ej kunde ske, emedan tvenne hennes äldre bröder snart är fullmyndiga och själva gården besitta mage, och är på gården icke mera än som en mans säte. Han haver ock tagit samma gård av kronans fogde och är tillsatt att vara förmyndare för dessa sina broderbarn. Dock låter Ingeborg sig nöja om hon blott bekommer sin andel, en syskonpart i gården.

Tingsrätten resolverade i detta mål att hon, Ingeborg, skall behålla ett öresbol eller en skäppa skyld i gården med faderbrodern, som lagrättsmännen med kronans länsman henne utlägga skola av åker, äng och mark, dock intill så länge hennes bröder bliva myndiga och själva gården vilja besitta, ståendes dem då fritt före med systemen Ingeborg därom förenas. Och eftersom Anders besvärar sig med Ingeborg icke kunna förlikas på gården, om hon i husen bliva och bo skulle. Ty utsädes henne skola behålla den ödegård därhos ligger till besittelse, varest hon ock något sig till hjälp utså kan.

TORP – 1662

Måns Rassmusson i Julseröd haver instämt sin broder Mårthen i Torp och gav till kända att deras moder Karin, som i Torp brukar den hälftenpart, vill nu upplåta Måns samma halva gård, som han nu besitter. Bemälte deras moder, som nu hos honom är, säger att hon vill hava sin äldste son hos sig och upplåta honom samma bruk.

Häremot inlade Mårthen, den andre sonen, en tagesedel, av Nills Grelsson utgiven, som en lång tid var fogde över klostergodset, däruti fästes Mårthen den halva parten i gården Torp med fadern, och efter faderns död skulle Mårthen all jorden behålla. Item företedde han en tagesedel nu av häradsskrivaren Johan Jensson därpå utgiven.

Parterna förliktes omsider således att Mårthen giver Måns tolv riksdaler före nästa fardag och håller moderns gårdepart vid lika. Är henne därhos behjälplig, så länge hon lever. Så skall Mårthen alldeles vara fri från Månses tilltal om denna halva gård.

ÅTORP – 1662

Per Larsson i Åtorp haver instämt Arvid Joensson, sin förrige husman, för det han vill bortflytta den stuga han haver bott uti på Åtorps mark för fem år sedan. Arvid svarar, att huset hör honom till. Men rätten avsade att det icke må ske, efter Arvid det ej hade bortflyttat i laglig tid, om han någon rätt därtill haft haver.

HARSKA – 1663

Förre sorenskrivaren Görgen Larsson begärde för rätten att skogen som ligger till hans gård Härska måtte fridlysas, vilket alltså skedde.

FOLKESBERG – 1663

Börtha Larsdotter från Kalleby och Norrviken giver till kända att hennes första man, Sifwer i Kalleby, som nu är död, försträckte Lars Eriksson i Folkesberg med fyratio riksdaler, därför Lars årlig ränta giva skulle, och så framt räntan med kapitalet icke blev betalat, när det påfordrades, skulle Sifwer gården tillträda, som Larses obligation utvisar. Så förmenar Börtha att emedan hon eller Sifwers arvingar ingen ränta haver fått, ej heller huvudsumman kunna bekomma, de därför efter obligationens lydelse mage få gården till brukelig pant och försäkring intill dess summan med intresset bliver betalt.

Börtha i Folkesberg, Lars Erikssons efterlåtna änka, svarar att hon icke kan neka till gälden och säger att hennes salig man var skyldig Sifwer för tretton tunnor korn och därtill lånta penningar tolv riksdaler.

Rätten avsade att eftersom det förnimmes att Börtha i Folkesberg varken gälden nekar betala eller förmår uppbruka all jorden, en fjorton sättingar i Folkesberg, varav hon landskyld giva kunde, ty må Britta i Kalleby och Sifwers arvingar behålla och njuta de fjorton sättingarna som bruklig pant, och gården som är nedfallen hjälpa att upprätta, intill dess Larses arvingar myndiga bliver huvudsumman att betala och gårdeparten sin odelsjord igenlösa.

GLÄBORG – 1663

Kyrkoherde i Foss herr Christopher Ifwersson uppjuder för första gången någon pantejord, som han haver i Gläborg, nästa odelsmän att inlösa.

ASPONG – 1663

Ingewall, Swen och Per Erikssöner förliktes nu således om deras arvejord: Den äldste brodern Ingewall skall hava säte och bruk på den fädernejord, som ligger under nordre stugan i Aspong, som är tio sättingar. Swen behåller all modernejorden, som ligger i gården Röane i Sörbygden. Den yngste brodern Per bekänner sig vara utlöst från arvejorden. Han har därför bekommit av Ingewall femtiofem riksdaler.

SMEDBERG – 1665

Befallningsmannen Herr Engelbrekt Mattsson insinuerade herr generalmajoren Rutger von Ashenbergs skriftliga hand, det han efterlåter sina bönder i Smedberg för deras armods skull halva sin ränta för år 1664 och 1665, förmenandes efter Kongl. Resolutionen att Kronan sin andels skatt vill eftergiva.

FOLKESBERG – 1665

Nills Andersson, länsman, kärar att Ifwar i Folkesberg och hans moder ibidem, Börtha Olsdotter, äro instämnda men icke vilja möta. De äro skyldiga till Kronan skatt för sin odelsjord för åren 1662, 1663 och 1664 som är 24 daler silvermynt och 23 öre. De hava intet att betala med för armods skull. Avsades, att så framt Börtha och Ifwar inom 14 dagar icke betala resterade skatter, skall det därför utmätas till Kronan så mycket av deras frälse odelsjord och det sedan förbliva under Kronan.

KLOVENE – 1680

Framkom Joen Persson i Klovene och tillkännagav att han var av nämnden i år på sin hustrus vägnar tillagt att få i bruk något av sin odelsjord i Klovene, och nu haver hans granne Bengt Hansson tagit samma tillagda bruk ifrån honom och låtit en annan oskyld uppsä jorden. Alltså efter Norges lag och Landslags-Balkens 16 kapitel: *"Haver den ene olagligen fått, så haver den andre att inlösa det efter lag."*

ASPONG – 1681

Välborna fru Margaretha Hwitfeldt igenom dess skriftliga inlaga såväl som genom sin gårdsfogde Rasmus Knutsson, varigenom hon kärar till Rasmus Ingemarsson, som för 16 år sedan åbodde hennes hemman Aspong i Svarteborgs socken, och då i detsamma haver han försett sig igenom lägersmål med sitt syskonbarn, dock därför stått sin rätt, som samma inlägg vidare förmäler.

Välbemälte frun angiver att Rasmus haver kommit till henne på Sundsby och Åby gårdar och där henne överfallit med många onyttiga ord, såsom pukat och trugat att han äntligen vill hava gården igen. Rättens avsågde dom är detta: Förmedelst Rasmus haver själv försett sig igenom lägersmål och i detsamma lade gården i ödesmål, såsom tagit ett par oxar i vinningspenningar, blir välborna frun alldeles fri från Rasmus tilltal, och i det han haver pukat välborne frun med okvädningsord, är intet påstått, ty efterlåtes det, men om Rasmus kommer vidare igen, skall han plikta för allt.

MÖE – 1681

Befallningsmannen Erik Swensson lät i rätten uppläsa ett livstidsbrev, daterat den 28 september 1680, att vara för dess långa och trogna tjänster så till salig Krigsrådet herr Harald Stake som sedan baron Johan Stake från barndomen gjort, alltså är honom förlänt hemmanet Möe i Foss socken, fritt från all skatt och tunga, och på det att det må vinna sin laga kraft, är det i protokollet infört.

BÄRBY – 1681

Bärby i Foss socken, ett helt skattehemman, vartill finnes ganska ringa egendom, haver utsäde till fyra tunnor och ängen är ganska ringa. Skog finnes ingen utom litet till bränne av ener. Är ock samma hemman nu i kriget av fienden ganska i grund ruinerat, helst emedan fiendens trupper där alltid stod, och förmedelst detta hemman i kriget är så illa medfaret samt efter nämndens omprövande såsom i anseende till det ringa utsädet, haver hans Nåd Excellensen nådigast förmedlat hemmanet till ett halvt mantal i alla extra ordinarie räntor.

FRÖTORP – 1681

Nämndemannen Tomas i Frötorp framlade ett försäkringsbrev, honom givet för hans gjorda tjänst som gårdsfogde och till lön honom förlänt halva hemmanet Frötorp av salig riksrådet herr Harald Stake, med hand och sigill bekräftat, daterat Öjered den 18 december anno 1669, och sedan anno 1679 efter Stakes död är det ånyo av baron Johan Stake på samtliga arvingars vägnar bekräftat den 23 mars 1680. Är sedan av hans excellens fältmarskalken konfirmerat samt befallt befallningsmannen att låta åboen verkligen till godo åtnjuta vad adliga privilegier förmå, och nu sedan åter 1680 den 24 september efter bytet är Tomas på lika villkor antagen av baronen Stake för gårdsfogde på säteriet Sjöritz att njuta hela gårdens ränta till lön.

MÖE – 1681

(Från tinget å gården Foss d. 7 nov. 1681)

Engelbrett i Hult och Oluf Juhlsson i Bäckevall igenom deras ingivna suplick till hans höga Nåde generalmajoren och landshövdingen, högvälborne herr Georg Hindrick Lybecker, varpå supplicanterna äro till hemtinget remitterade, komma så nu och kära till befallningsmannen Erik Swensson om Möe gård, som han påbor, sägandes Oluf Juhlsson att hans fader blev utkastad därifrån av salig riksrådet och gouvernören herr Harald Stake. Engelbrett och Oluf föregiva ock att deras förfäder hava givit deras odel till Foss kyrka, två tunnor landskyld, och sedan suttit därefter till nionde man.

Befallningsmannen säger sig intet stort kunna i denna sak svara, utan de må kära till hans herrskap, som gården är rådig och den sig med byte av Kongl. Maj:t bekommit haver, bevisar så ock övertygar, att salig gouvernören skolat minnat Juhl från gården och givit honom en hel gård i Gläborg igen och därpå tre års skattefrihet och fått åtta tunnor korn, för det att han flyttade från gården, och lade så salig gouvernören Möe under säteriet Bråland till äng, tog också husen och lät uppbränna dem vid tegelbruket.

Lars Gunnarsson efter avlagd ed berättade att han tjänte som skjutsrättare den tiden på Bråland. Då erkände han att salig gouvernören var med Juhl förlikt om åtta tunnor korn för att han skulle flytta från gården, och några dagar därefter kom Juhl och ville hava två tunnor korn, men då fick han det icke, utan hans Nåde sade: "*Vad vill Du nu med kornet, när Du skall det så i åkern, har Du intet?*" Salig gouvernören bjöd honom också många gånger Gläborg, men då sade Juhl att han mäktar inte att taga emot den gården. Cornelius Jonsson, som tjänte som gårdsfogde, sade att han mätte ut kornet.

Nämndemannen Sören i Kviström säger att en tid därefter kom salig gouvernören Stake ridandes ifrån Munkedals kvarn. Då kom Juhl och mötte och hade en prägel i handen att bära, och Stake frågade vad det är för en man. "*Det är en man här uppe, ja, hjälpte mig Gud, det är Juhl. Min herre, jag vill säga Eder vad det är. Jag vill hava penningar för det höet, som I haver fått*".

"Jag menar", sade gouvernören, "*att jag redan har betalt dig både för höet och det andra. Men hjälpte mig Gud, du skall aldrig besitta min gård mera, och gåck till vem du vill om så till kongen, och du har fått mera än du skulle hava.*"

Berättas ock att hans Nåde honom Juhl hållit skattefri i ett år på samma gård Möe, och stugan fick Juhl av gouvernören, det bekänner Juhls son Oluf själv.

Nämndemannen Tomas i Frötorp vittnar att han hörde att salig gouvernören sade att han är förlikt med Juhl att han skall flytta ifrån gården och att han ville lägga Möe till äng.

Befallningsmannen inlade ock i rätten en förseglad underskriven jordebok, varmed han bevisar hans salig herre sig gården Möe tillbytt av Kronan emot vederlag för andra gods. Kyrkan får ock sin landskyld årligen, så att kyrkan på landsskylden intet kostar.

Befallningsmannen bevisar ock att gården stod öde, då han i kriget kom dit, och intet hus fanns på gården. Detta hemman har befallningsmannen fått livstids frihet på och helt väl kultiverat hemmanet sedan. Befallningsmannen föregav ock att då hemmanet öde låg, ville ingen kännas vid det.

Engelbretts dotter mötte och gör sin faders laga förfall att han är bortrest till Norge för att begrava sin son, som död är.

Blev så i denna sak avsagt, att kärandena, som söka om hemmanet Möe, skola lagligen kära till salig herr gouvernörens son, högvälborne herr baron Johan Stake, att han själv eller genom

sin fullmäktige lagligen kan stå till svars. Pålades ock av rätten Engelbrett i Hult och Juhl i Bäckevall att framskaffa gamla brev och skäl att de äro av rätta ätteläggjar, som hava skänkt deras jord bort, och då skall ske dom parterna emellan.

DRYP – 1684

För rätten inställde sig Olug Swenningsdotter i Dryp med sin man Oluf Bryngelsson, Johan Stensson, Johan Tordsson, Sten Hallfrensson i Gietske, svarande, angående en plats Dryp under gården Gietske, och framlades av käranden en suplick till hans Nåde högädle och välborne generalmajor och landshövdingen in loco, varutinnan käranden klageligen angiver, hurusom dess fader haver av öde uppröjt och bebott platsen Dryp under Gietske, och som samma plats är belägen till en del inpå Gietske mark och en del under gården Grind i Kville socken, haver så samma plats en tid efter han blivit byggd förolyckats och avbränts.

Då åter genast med hus blivit uppbyggd, och nu som dess fader med döden avgått, haver åborna på Gietske och Grind gått till och stött skorstenen ned av husen. Item haver dess fader i dess levande liv förskaffat sig konung Fredricks av Danmark brev på platsen i hans livstid allenast den att besitta. Finnes så på förenämnde suplick hans Nåde generalmajorens och landshövdingens Johan Benedikt von Schönelebens resolution, given vid revisionstinget på Saltkietelen den 28 oktober 1683, varmed parterna remitteras till lag och rätt att undersöka och taga den rättens attestum.

Inlade så åborna på Gietske och käranden deras ingivna suplick till salig generalmajor och landshövding Georg Hendrick Lybecker, varuti de klageligen tillkänna giver, att de äro på själva gården så många själva besittandes, att de kunna omöjligen bestå, så framt de ej få bemälte plats under gården igen. På denna deras angivande finnas hans Nåde salig generalmajor och landshövding, den höge och välborne herren, herr Georg Hendrick Lybeckers resolution, given på revisionstinget vid Saltkietelen den 12 oktober anno 1682, varutinnan åborna på Gietske tillätes få bemälte plats under gården igen till bruk, varefter länsmannen Jonas Krabbe fått befallning av befallningsmannen att ställa denna hans Nådes resolution till behörig execution, och som där befinnes tvenne boställen på bemälte plats av tvenne syskon bebodda, på den ena platsen mest belägen in på Grinds mark, haver åborna av bägge gårdarna kommit, då länsmannen gjort execution, och om då blivit av skorstenen några stenar nedrivne, veta de intet, nekar ock alldeles till att sådant gjort, men då tagit Olug Swenningsdotter in på gården till sig till bruks, varest hon ännu sitter. Blev så parterna emellan ej mera passerat utan detta.

Resolution: Parterna ingingo ett vänligt förlikningsmål, att Olof med sin hustru Olug Swenningsdotter skall för dem få fritt och obehindrat besitta det bruk hon antagit framme på gården Gietske av Oluf i Prästegården, såsom hava fritt förlov att taga alla sina hus på platsen och uppföra på gården Gietske och göra sig dem så nyttiga som hon bäst gitter. Och skall Oluf utdelas sitt bruk i åker och äng, varom de i all vänlighet räckte handen tillsammans. Vad angår den beskyllning Oluf tillagt bägge åborna i Gietske och Grind att hava nederstött hans skorsten, är detta uppsatt till nästa ting, förmedelst Grinds åbor äro bosatta i ett annat tingslag. Item begärde parterna å bägge sidor att ett vite måtte sättas å 40 daler silvermynt för den som bryter emot detta förlikningsmål.

LÖGEBERG – 1685

Framkom för rätten Hans Guttormsson i Lögeberg och tillstår att hava förunt sin broder Oluf Olufsson samt sin syster Ingeborg att få inlösa och till sig börda sex öresbol jord i Lögeberg för honom och sina efterkommande arvingar att tillträda efter hans död för sig och sina arvingar för en fast evärdelig odels egendom i åker och äng, skog och mark, fiskevatten, kvarn och annan härlighet, som därtill av ålder legat haver och även med lag och rätt tillvinnas kan, varpå han haver levererat och betalt 27 Rd a 6 marker på dalern, och de övriga resterande penningarna belovar, när han jorden tillträder att betala och kontentera.

HAGA – 1685

Samtliga arvingar i Haga i Svarteborgs socken begärde att få skifta sin odelsjord i Haga, som är halva gården eller 21 sättingar skyld. Blev så Hans Olssons arvingar tillkänt påsätet. Och som dotter Ingrid med sin fästman Oluf Olufsson uppbördar jorden på sin broder Nills Hanssons vägnar, som rest och tjänar i Norlandet, intill han kommer och själv den tager.

RÅHED – 1686

Oluf Eriksson i Fjäll och Svarteborgs socken kårade till Erik och Oluf på Råhed för sex riksdaler lånta penningar till deras fader, Börje i Råhed, som nu är död. Bevistes så att 31/2 Rd haver Börje betalt med en ko. Och som Erik Och Oluf hava ärvt sin faders jord med sina andra syskon, är av sagt efter det 22 kapitlet i ärvdabalken, att de skola betala de resterande 21/2 Rd inom en månads dag, eftersom de ärvt sina föräldrar.

FIBENDAL– 1687

Swen Olsson i Leråker tilltalar befallningsmannen Erik Swensson om besittelsen av Fibendal, förmenande sig var närmare det att besitta än någon främmande och de som där bo, eftersom det varit hans bästefaders odels. Befallningsmannen svarade att samma gård var av Swens farfader försåld till dess herrskap, och alltså dem fick tillkomma gården vem de behagade att bortstädja, som han ock gjort på sitt herrskaps vägnar till bönderna, som där nu bor. Swen säger att gården var allena bortpantad och ej såld.

Nämnden bevisar att gården är alldeles såld av farfadern, och modern därtill tagit 12 daler i minnespenningar av bönderna på gården. Rätten fann inte skäl att upptaga klagomålet, eftersom gården var försåld.

LERBERG– 1689

Hustru Anna Gunnarsdotter på Nyröd (änka efter Bengt Larsson på Nyröd, som var sorenskrivaren Görgen Larssons bror) hade instämt Per Thorsson i Lerberg, som brukar hennes pantejord en åttondel i Lerberg och nu i tre år icke utlagt sin landskyld och rättighet till henne, viljandes hava honom från gården och insätta sin son där i stället.

Per Thorsson säger sig vara odelsman till gården, tänker den infrälsa, och för det tredje i olaga tid nämligen förliden höst först efter det denna hustru Annas son måste vika från sitt brak i den andra gården, är han bliven utsagd.

Rätten fann att eftersom Per Thorsson var odelsberättigad till Lerberg borde han få behålla gården mot att han betalade sin skyldighet till hustru Anna i Nyröd.

BRÅLAND – 1695

Det bevittnade nämndemannen Tomas Gunnarsson uppå herr baron och kaptan högvälborne Carl Gustaf Kruses begäran, hurusom den tvisteplatsen emellan Bråland och Ekenäs, vilken finnes vara intecknad på den kartan över Ekenäs av lantmätaren Eric Kuus, blev tillåtet en husman, som bodde på Ekenäs egendom, som stötte in emot Bråland, och Ekenäs hörde fordom kungliga rådet och guvernören salig herr Harald Stake till, och har salig herr Stakes tjänare och fogde på Bråland, Oluf Grotte, tillåtet den husmannen på Ekenäs egendomen att inhägna och uppröja sig något till äng av Brålands egendom där utmed Örekilsälven, eftersom det låg vitt avsides från Bråland.

Sedan har den alltid varit hägnad under samma plats. Och att sådant är skett, är ej allenast denna nämndeman utan ock flera gamla män i kringboende hemman i full sanning veterligt. Vårföre såsom dessa bägge hemman nu är Kronan tillhörige, bör efter Kongl. Maj:ts nådiga brev och recolation denna tvistiga egendom av hans excellens herr generallöjtnanten och landshövdingen debatteras som ock honom ödmjukligen remitteras.



ÖBBÖN– 1695

Borgmästaren i Uddevalla, välvise herr Anders Larsson, som rustar för samt berättas äga skatterättigheten uti övre Öbbön i Foss socken, den han av fordom Kongl. rådet salig herr Harald Stakes arvingar säger sig tillhandlat hava, hade instämt samtliga åborna på samma hemman, Anders, Jöran, Oluf, Erick, Christen och Börger, tilltalande dem för att de hävda och illa bruka jorden, tager in lättsäde, därtill med sitta för många åboer, varandrom till trängsel, illa hugga, låta ängar och mark med ener och annat småskratt överväxa och intet bjuder till med synen. Som de uti en och annan måtte visa sig motvilliga emot herr borgmästaren, som av Kongl. Maj:t är denna gård för rusthåll benådad.

Tillspörjande dem att såsom en del av dessa åbors förfäder har deras odel och skatterättighet sålt till salig herr Harald Stake, från vilkens arvingar borgmästaren densamma sig tillhandlat, om de förmena sig vidare någon rätt uti samma gård hava, då de samtliga såsom en man svarade, att ingen av dem kan med något skäl tala på någon odels- eller arvsrätt, utan den är dem alldeles ur händerna kommen, och i det övriga om någon försummelse med hörsamhet

kan förlupen vara, så utlova de sådant vilja rätta och sedan gården få bygga och hävda, som de lagligen försvara kunna. Och eftersom de sitta så många åbor, varandra till förkränkelse, så hava de om åsatte sig hos jordherren att förlika och den att vika, som med skäl lagligen utsagd bliver.

KVISTRÖM – 1695

Såsom någon stridighet är förekommen emellan Kronans länsman uti Tunge härad, välaktande Andreas Tack, som sig nyligen genom köp förvärvat en skatte- och rusthållsgård Hede, är ena samt å den andra sidan krono- och rusthållshemmanet Kviström, som gästgivaren, välaktade Eskil Persson-Falk efter hans Kongl. Maj:ts allernådigste givna brev är för sig, dess hustru, barn och arvingar benådat, vilka hemman och gårdar intill varandra gränsar, och bägge dessa parter ännu icke är så säkert underrättade eller i erfarenhet komne om var rätta skillnaden dem emellan vara skall.

Yppande sig stridigheten i detta mål först därutinnan, att länsmannens får och getter skolat gjort gästgivaren någon skada igenom en öppen väg utföre Kafweberget, som ligger norr om Kviström och sig sträcker ned till Örekilsälven, vilket allt skett, eftersom ingen gärdesgård nu på över fyrtio års tid där varit hållen och upprättad, vårfore igenom bergsskrevorna sådan boskap utur Kviströms äng och åker ej vägen till ohägnad hindra kunnat. Länsmannen klagar att Kviströms boskap gör honom också å andra sidan stor skada på dess åker och äng, i det gästgivaren låter genom sin gata och landsvägen uppföre och nor ut driva sin boskap i bet, vilket länsmannen begärer må hindras och förekommas, därmed all oenighet ur vägen röja.

Gästgivaren svarade hursåsom han förliden sommar hade begynt göra en hällgård uppe i berget, varest det synes att den gamla gärdesgården har stått, men som han därmed var uti verket begripen, har länsmannen gästgivaren däruti hindrat, vårfore som denna tvisteplats är strax vid tingsplatsen, ty förfogade vederbörande häradshövding med befallningsmannen välbetrodde Peter Kall och Sotenäs nämndemän sig dit, den uti ögonmärke och närmare underrättelse att intaga. Och befantes först att gärdesgården nu för tiden ej kan hindras av gästgivaren att uppsätta där uppe i Kåfweberget, varest igenom buskarna ögonskenligen syntes såsom en väg efter dess gamla stöde. Dock bliver gästgivaren och rusthållaren härmed förbjuden till denna hägnadsgård sig icke betjäna av den småkrattskog, som ligger utanföre och på den norra sidan, men nyttja vad som står på den södra sidan.

Gästgivaren tilläts icke ha någon fädrift norr ut över Hede äng, och länsmannen ålades att skaffa sig vallhjon för sina får och getter, ty dessa gick inte att stänga inne.

BÄRBY – 1696

Det blev samtyckt att rusthållet på Bärby gårdar skall i samfällda utmarken med Lögeberg få uppsätta och röja sig en plats till Sventjänare, så god som de uti Lögeberg innehava, och vad den platsen Svensvik vidkommer, uti den skall Bärby med Skulevik och Lögeberg hava lika god rättighet.

GERMUNNERÖD – 1699

Kyrkoherden i Bro ärevördige och vällärde herr Owe Teigner låter uppbjuda Germunneröd i Foss socken i bördemanns närvaro andra gången.

ÖNNE – 1699

Pehr Olufsson i Önne hade instämt sin äldre broder nämndemannen Oluf Olufsson ibidem och vill hava honom av gården, föregivandes att fadern testamenterat honom all sin egendom i löst som fast, uppvisandes ett skriftligt instrument, daterat av häradsskrivaren eller nu befallningsmannen välbetrodde Greger Kall, och mönsterskrivaren eller nu fältväbeln, manhaftige Gustaf Fillmer, den 21 oktober 1694, däruti förmäles att de samma dag varit i Önne och hört vad fadern, salig Oluf Håkansson då i sin sjukdom sig emot sonen utlät, nämligen att han skänker sin son Pehr munteringen för Önne och att Pehr skall besitta gården och hava det som där efter honom bliva kan. Men om odelsjorden som är i gården, namnes intet vidare än att han säger det den är ganska ringa. Begär att samma testamente må bliva konfirmerat och att odelsjorden, som är i Kronans ved inberäknad, må komma honom jämte lösören till godo.

Häremot uppviste Oluf Olufsson ett skiftebrev, daterat anno 1691 d. 7 mars, upprättat av befallningsmannen eller nu häradshövdingen Peter Kall, som uti begynnelsen giver vid handen att fadern då var av en så hög ålder att honom sinnet dymedelst mycket förgånget är, så att han som ett barn icke kan vara stadigt i sina dispositioner, varjämte ock framlades komministern vällärde herr Hans Rasmussons attest, given i Foss prästegård den 3 febr. anno 1695, varuti han sannfärdeligen bevittnar, att han befann salig Oluf Håkansson icke annorlunda än den som barnades igen, och varje gång som han å ämbetets vägnar skulle betjäna den salige mannen, hade han flera otidigheter att förebära, som han ej utan stor möda kunde honom avtaga.

Eljest inlade Oluf en skrift, som fadern utgivit och av nämndemannen Tomas Gunnarsson och Hans Mårtensson i Ferlef jämte fadern underskriven, men den blev fuller på skiftet 1691 den 7 mars av fadern i hans barnsliga tillstånd sönderrivet, däruti förmäles att fadern avstår till bägge sönerna Oluf och Pehr hela gården med allt lösöre och vad i gården finnes, att de skola vara lika delaktiga däruti och svara till alla påkommande onera samt försörja fadern till sin dödsdag med nödtorftigt underhåll till kläder och föda. Förmodar alltså att detta senaste testamente, som Pehr producerar, intet bör gillas eller för gott upptagas, utan att han bör få bli vid gården bibehållen och njuta sin rätt uti vad som finns efter fadern, alldenstund han är den äldste brodern och sig i ingen måtto emot sin fader försett.

Efter långt dispyt kommo bägge bröderna till en vänlig förlikning i så måtto:

- 1. Att de bägge skola bliva vid gården Önne och rusthållet och bägge vara lika delaktiga såväl i odelen som i bebrukandet.
- 2. Skall om arvet efter fadern inte vidare klandras utan det blir så som det nu är.
- 3. Allt det missförstånd som intill denna dag på ett eller annat sätt med ord eller gärningar parterna emellan dem förlupit, skall vara uti en evig förgätenhet satt.
- 4. Lova de å båda sidor att både de och deras hustrur skola leva tillsammans som bröder och systrar och umgås med varandra kärligen och väl, aldrig den ene den andre något oanständigt eftertala antingen hemma eller borta, utan fast mera varandra försvara, om någon dem något skulle vilja förtala. Vem som häremot bryter eller i någon måtto är upphov till osämja eller oenighet, skall plikta till Håby kyrka ett par oxar, goda om 18 daler silvermynt.

KLEVA – 1707

Kronans länsman välaktade Ludvig Tack på sin broder handelsmannen Christopher Tacks vägnar uppviste i rätten högvälborne herr baron Johan Stakes köpebrev på halvparten i fjärdings skattehemmanet Kleva i Foss socken, som bemälte handelsman sig tillhandlat, anhållandes nu att bliva underrättad om huru mycket landskyld och städsel av bemälde halva del i samma hemman årligen bör erläggas.

Till vilken ände han låtit inkalla åborna på gården, vilka ock komparerade och uppviste tvenne köpebrev, det ena av lagmannen Jens Christensson 1620 den 3 oktober utgivet, av vilka fanns att deras förfäder ägt och arvt 3 öresbol jord i samma Kleva gård, som är halva hemmanet. När alltså den andra hälften också är 3 öresbol jord, avgives årligen tre skäppor malt i landskyld och 16 öre silvermynt i städja.

BÄCKEVALL – 1707

Anders Tohresson i Loum inkom för rätten och begärde att det måtte i protokollet insireras, det han uppdrager, skänker och giver sin dotter Johanna Andersdotter, hennes man, barn och arvingar fyra öresbol arvejord i Södra Bäckevall, att de den oklandrat för honom, hans hustru, barn och arvingar skola få njuta, bruka och behålla för en valfången egendom nu och framdeles till evärdelig tid och de makt hava att därmed göra och låta, som de bäst gitta och vilja, varemot bemälta Johanna Andersdotter med sin man, barn och arvingar, ingen rätt skola hava att pretendera i Loums gård, utan den skall tillfalla Anders Tohressons andra barn oklandrat i allo måtto, vilken deras disposition till mera säkerhet blev av rätten konfirmerad och stadfäst.

ÖVRE LYCKE– 1707

Länsmannen välaktade Ludvig Tack framställde för rätten hustru Barbro Tohrsdotter, som besitter och brukar någon dels hans egen, dels hans broders, handelsmannen i Uddevalla, Christopher Tacks odelsjord i Övre Lycke, den de bägge nyligen hava sig tillhandlat, och anklagar henne för åtskilliga restantier så väl till Kongl. Maj:t själv som till kyrkan, prästen och rusthållet, som gården till augment är anslagen för åtskilliga år tillbaka, jämväl ock för många års landskyld och taga till den förre possessoren, som sig bestiger till en anseilig summa, förutom sjuttio daler silvermynt, till vilket klarerande ingen annan tillgång finnas skall än något litet korn och hö.

Ty hon har själv inte förmått att bruka gården utan låtit den mestadels ligga till bete, värföre länsmannen fruktar att det skall lända honom och hans broder till gravation på deras skatterättighet. Begär därför att hon måtte cedera dem bruket uti disposition och lovar henne de villkor, att hon skall få en stuga på gården att sitta uti samt hö till en ko och två får, jämväl en halv tunnans utsäde utan någon avgift i hennes livstid. Men hustru Barbro ville ingalunda låta sig härtill bekväma utan påstår att få behålla gården.

Rätten prövar skäligt att eftersom länsmannen och hans broder skola i allt svara för gården, så tillägnas dem ock rätt att tillträda gården och Barbro cedera dem densamma. Börandes länsmann och hans broder förse henne med den utlovade stugan på gården samt höet till en ko och två får och en halvtunnans sädesland utan avgift.

HEDE – 1710

Regementskirurgen mäster Christopher Tack lät exhibera ett köpebrev, utgivet av dess moder, dygdesamma hustru Britta Skotte, den 26 aug. innevarande år på en fjärdepart i hela skattehemmanet och rusthållet Hede i Foss socken och Tunge härad, som hon sålt honom för sjuttioåtta daler, sex öre silvermynt, vilket uppbjöds för första gången.

KVISTRÖM – 1712

Strandridaren välaktade Magnus Wallengren, som ock är gästgivare här vid Kviströms bro, kärar till sin svåger, Per Eskilsson-Falk, vilken brukar hälften i kronorusthållet Kviström, som Wallengren rustar för under dragonerna, uppvisandes Wallengren ett skiftesbrev efter modern och svärmodern, salig Maren Persdotter den 26 febr. 1709, upprättat och underskrivet av samtliga arvingar, varuti finnes vidslutet att Wallengrens hustru, Chatarina Falk, skall få behålla och till sig lösa hela rusthållet, men om brodern Per Falk skulle vara sinnat att gifta sig och sätta sig för gårdsbruket, då skall han få halva gårdsbruket, så länge han det väl förestår och de tillbörliga rättigheterna därav lämnar.

Därjämte visar Wallengren upp ett kontrakt emellan honom och svågern av den 8 mars 1711, varuti svågern förbinder sig, att så länge han vistas på gården, skall han den försvarligen hävda och bruka, så att intet klagomål skall förorsakas, jämväl med goda och försvarliga skjutshästar förse, så att när budkavlen till honom kommer att skjutsa skall han finnas villig detsamma efterkomma.

Beklagande sig nu gästgivaren Wallengren, att han varken i förlidet år eller detta innevarande någon skatt av svågern bekommit. Inte heller förmår han gården försvarligen hävda och bruka utan har lämnat en del åkerjord osådd i år, samt hus och hägnader låter han förfalla. Han kan icke heller duktiga skjutshästar prestera, för vilket allt han nödgas avsäga sig samma bruk till nästa år.

Vartill svågern Per Falk svarar att förlidet år blev hans säd och gröda så av fienden som vårt eget folk alldeles ruinerat och spolierat, och gjordes gårdarna ruinerade, så att han ej förmått skatten betala, men han lovar likväl att göra sin flit till att med tiden förnöja svåger Wallengren den samma, har ock tämmeligen hägnat om ängarna och förmodar ity få bliva vid sitt bruk, eftersom han är en lemster man och hos sina föräldrar bekommit den skadan, vilket han ock hos hans excellens, högvälborne herr baron och guvernören Mörner genom sin suplick andragit haver, varpå hans excellens höggunstigt recolverat den 7 oktober 1712, att han sig med rusthållare haver att förena och prestanda presentera.

Per Falk ock nu för rätten tillstår, att dess syster, Chatarina Falk, som är Wallengrens hustru, haver honom sin andel och lott för rusthållet förnöjt och betalt. Vidgår ock att dess hästar, som är två stycken, är till skjutsning fördärvade och odugliga, den ene halt, som inte står att bota, den andre sönderbruten.

Rätten ålade Per Eskilsson att lämna sitt gårdsbruk i Kviström till sin svåger Wallengren.

HEDE – 1714

På Foss kyrkas vägnar lät herr prosten höglärde herr magistern Andreas Seth tredje gången uppbjuda hälften i hela skattehemmanet Hede i Foss socken, som avlidne länsmanen salig Ludvig Tack hypotiserat benämnde Foss kyrka för 92 daler silvermynt, som dess salig fader, avlidne länsmanen Anders Tack vid sitt kyrkovärdsämbete blivit skyldig, enligt brevet av den 8 maj anno 1711.

KLOVENE – 1715

Uti rätten insinuerade pigan Ingeborg Bengtsdotter i Stackekärr i sina 20 års ålder en sin suplick, därmed tillkännagivandes att hon uti sin barndom haft den olyckan, att hennes fader Bengt Hansson i Klovene är med döden avliden, sedan han igenom dom är tillerkänd sin odelsjord till en fjärding i Klovene att infrälsa utur pantemäns händer, vilken rätt henne successivt tillkommer att påtala, men som henne i vägen ligger att ingen förmyndare är henne förordnad, som hennes rätt antaga kan att försvara och bevaka, fördenskull anhåller hon att henne i anledning av lag och Kongl. Maj:ts förmyndareordning av rätten måtte en oväldig förmyndare förordnas, eftersom han varken på fäderne- eller mödernesisidan någon därtill lämplig frände haver.

Detta pigans anhållande tog rätten i övervägande men kunde ingen sådan duglig förmyndare av släkt och fränder antingen på fädernet eller mödernet uppfinna eller upptäcka, som pigans rätt kunde bevaka. Alltså föreställdes henne om hon själv visste någon därtill att föreslå, då hon namngav en person benämnd Lars Hansson-Wäld på Stackekärr, som hon förmenar lärer kunna hennes rätt i akt taga, värföre bliver han, Lars Wäld, på detta pigans förslag till hennes förmyndare förordnad.

VÄSTRA GLÄBORG – 1715

Karl Andersson vid Feriebro och Engelbrekt Siwersson på halva kronorusthållet Västra Gläborg lät exhibera ett kontrakt, som de emellan sig den 23 maj haver upprättat om platsen Ferlebros besittelse, att han Karl skall få njuta, så länge han avlägger 3 daler silvermynt, 8 öre årligen, till dess att Engelbrekt åstundar den till bruk själv, då Karl den vid laga fardags uppsägelse skall avstå.

BÄCKEVALL – 1715

Komministern vällärde herr Anders Åhlander lät första gången uppbjuda en fjärding odelsjord och halva gårdens mundering i södra Bäckevall, som Anders Toresson i Lågum varit ägande och till hans vördighet skänkt och givit efter donationsbrevets lydelse av Lågum den 10 dec. 1714.

Bemälte herr komminister Åhlander lät första gången uppbjuda all den odels och skattejord med dragonmundering, som Anders Persson, Jacob Reorsson, Oluf Andersson och Per Esbjörnsson varit ägande till uti södra Bäckevall och som de skänkt hans vördighet efter ett donationsbrev av Bäckevall den 14 mars anno 1715.

BRÅLAND – 1715

Herr rådmannen i Uddevalla Christian Hammar och dess son herr handelsmannen Johan Hammar lät första gången uppbjuda en sågekvarn vid det nya bruket i Örekilsälven, den närmaste vid Brålands land, landsågen kallad, som är den ena av de två nedersta sågarna, med damm och dammestöd, bom och bomställe, som sonen Johan Hammar på auktionen uti Uddevalla den 26 maj anno 1714 sig tillhandlat av salig Frantz Sahlgrens sterbhus för 530 daler silvermynt och sedan halvparten därav den 8 juni samma år till sin fader herr rådmannen Christian Hammar överdragit och transporterat.

HOGEN – 1715

Herr befallningsmannen välaktade Hans Gråå hade instämt åborna på skattehemmanet Högen i Håby socken för det att de sitta för många därpå och påstod att efter Kongl. Maj:ts plakat av år 1684 den 6 juni måtte rannsakas och dömas, vilka som bör vika och vilka som dem

vederbör att utlösa. Infann sig alltså nu Oluf Jacobsson å egna vägnar och Hans Björnsson å sina egna och sin styvdotters Anna Olufsdotters vägnar, som sitta och bruka samma tredjepart, jämväl ock odelsfolken hustrun Gjöga Jacobsdotter och pigan Rangnilla Olufsdotter. Befinnes efter deras bekännelse, att en man vid namn Trulls ägde denna tredjepart, vilken hade trenne söner, Guttorm, Anders och Oluf, som ärvde denna tredjepart. Gjöga är den äldste sonens Guttorms sondotter. Dessutom är efter Guttorm flera dotterbarn. Pigan Rangnilla är den andre sonen Anders sondotter och några flera är efter Anders, som icke var tillstädes. Efter Oluf är dottersonen Oluf Jacobsson, som med Hans Björnsson besitter den tredje parten.

Resolverades: Såsom det befinnes att Gjöga Jacobsdotter är den äldste sonen Guttorms sondotter, alltså haver hon efter den praxis, som här i länet är, förnämsta bördsrätten och förty bör lösa Anders och Oluf Trullssöners parter till sig, och om hon det ej skulle förmå, då någon annan av Guttorms dotterbarn, som bäst kunna det åstadkomma och bästa rätten hava det att göra, att den tredjeparten kommer tillhopa och av en åbo besittes.

DALEN – 1715

Kronobefallningsmannen välbetrodde Hans Gråå har låtit instämna åborna på det hela skatte- och rusthållshemmanet Dalen i Svarteborgs socken, Bengt Swensson, brukar 8/24, Asmund Olufsson, brukar 8/24, Swen Eriksson, brukar 5/24, Engelbrekt Olufsson, brukar 5/24, och Oluf Hansson, brukar 1/6, som kallas för Söderdalen och är byggt apart från gården, förty att de sitta för många på gården emot Kongl. Maj:ts nådigaste förordning.

Alla åborna åstunda att bliva bibehållna vid sitt bruk, eftersom de kunna alla behjälpa sig därpå, och till med att Söderdalen är så avlägset, att de icke utan stort besvär kan komma till att bruka den under själva huvudgården, Norrdalen, vilket rätten tog i övervägande och finner av åtskilliga uppvista domar och brev att detta Söderdalen är en apart utjord och långa tider varit särskilt bruk och kan icke heller utan stort besvär och omkostnad komma att brukas under huvudbolet. Dessutom är själva gården Norredalen av de lägenheterna att fyra åbor kunna sig därpå väl hjälpa. Alltså synes rätten att dessa åbor mage bliva behållna var och en vid sitt bruk såsom de det nu besitta, så länge de riktigt och i rättan tid med inbördes sämja avlägga gårdens rättigheter och utlagor.

TORÖD – 1716

Tore Esbjörnsson i Toröd infann sig för rätten och gav till känna att såsom dess son Tomas Turesson haver nu en tid haft och än dagligen haver ett stort besvär och omvårdnad med honom och dess hustru uti deras höga ålderdom med skötsel, underhåll, säng och säte, ved och värme etc. Alltså i hänseende därtill haver han till en tacksam erkänsla testamenterat, skänkt och givit bemälte sin son Tomas Turesson all sin lösöre, om något efter dem och hustruns död skulle efterbliva, jämte all sin avlinga jord uti de två tredjeparter i Toröd skattegård, som Tomas nu i bruk haver, att han det allt för de andra barnens intrång och klander skall roligen få njuta, bruka och behålla såsom sin välfångna egendom för sig, sin hustru, barn och arvingar nu och framdeles, dock med det förbehåll, att så länge han lever skall han orubbat få hava att njuta de halvannan tunnor utsäde med hö till två kor uti sin livstid, så som brevet daterat på Sörbo ting den 26 febr. 1715 uti bokstaven exprimeras. Lovandes sonen Tomas att han skall låta sina föräldrar hederligen komma till deras grav, när de med döden avlida skulle, vilket till mera säkerhet begärdes att det måtte protokollo insererat bliva.

(Från denna släkt på Toröd härstammade skalden och tänkaren Tomas Thorilds moder)



**Minnessten över tänkaren och skalden Thomas Thorild, rest år 1928 på
Blåsupp i Svarteborg**

HEDE – 1716

Beviljades visitören välbetrodde Didrik Westerlind skaft och sköte på hälften i hela skattehemmanet Hede i Foss socken, en fjärding, som han har köpt av kirurgen mästare Christopher Tack, och den andra fjärdingen stått i pant hos visitörens broder Nills Anderssons arvingar, vilka tvenne fjärdingar på trenne laga och ordinarie ting äro uppjudna och lagständna.

BÄCKEVALL – 1721

Fältväbeln manhaftig Magnus Ålander på egna och sin broder Jacobs vägnar kärar till åborna på Södra Bäckevall, Anders Persson och Jacob Reorsson, för denna halva skattegård Södra Bäckevall, som skolat 1715 varit hans kära fader, komministern uti Foss pastorat Andreas Ålander, av förbemälde åbor skänkt och given men sedermera fältväbeln och dess broder i moderarv förunt, varför han förmenar sig nu böra sin arv och egendom tillträda.

Till bevis på det förra företer fältväbeln åbornas köpebrev och transport på hans ärevördighet herr Andreas Ålander av den 14 mars 1715, varuti åborna alldeles avsäga sig och sina arvingar all arvsrättighet till detta halva hemman och det transporterar på herr Andreas Ålander, varpå ock följt trenne laga uppbud och sist skaft och skötebrev av den 23 maj 1717. Till det senare framvisar fältväbeln Ålander sin faders hans ärevördighets avyttringsinstrument den 25 sept. 1718 att bägge hans söner, som äro Magnus och Jacob, skulle i modernearv hava sin andel att bekomma i detta halva hemman, men vad mera som av fältväbeln androgs.

Svarandena exhibera häremot, att som de i första början av god vilja och utan någon betalning skänkte detta hemman till hans ärevördighet kapellänen, så har han ock i samma uppsåt och då han icke längre mäktade rusthållet vid makt hålla, skänkt dem detsamma tillbaka och förmodar därvid bliva handhavda.

Parterna begärde att få göra avträde och söka med varandra förlikning och kommo sedan åter inför rätta, givandes deras överenskommelse tillkänna således att åborna skola till nästkommande Mårtensmässan betala till fältväbeln manhaftig Magnus Ålander 10 daler silvermynt i gott gångbart mynt och till samma tid en skäppa god råg, varmed fältväbeln för sig och sin broder alldeles avhänder sig och sina arvingar all rätt och rättighet på detta halva hemman Södra Bäckevall och ansvarar detsamma åborna med alla dess tillhörigheter, som det förr varit.

SALTKIELEN – 1731

Jaktlöjtnanten välädle herr Didrik Westerlind lät uti rätten insinuera följande obligation och pantförskrivning:

"Utav jaktlöjtnanten ädel och högaktad herr Didrik Westerlind har undertecknad tillhandlat dess hus på Saltkielen, varuppå jag ännu resterar med 200 daler silvermynt, och emedan jag icke nu strax kan prestera dessa 200 daler silvermynt, så sätter jag bemälte föraccorderade hus i underpant till hans säkerhet att betala årligt intresse ifrån förlidet års slut sex procent samt försäkrar att med allra första betala i kontant både kapitalet och intresset, vilket allt med hand och signet bestyrkes av Saltkielen den 17 aug. 1731. Johan Wolfdauer."

(Johan Wolfdauer var kyrkoinspektör i Bohuslän under åren 1727– 1753.)

STORA FOSS – 1732

Oluf Nilsson i Stora Foss instämt dess granne Anders Christophersson ibidem för det han honom till förfång skall hava uppsatt ett svinhus vid dess stuga, varöver laga ändring sökes. Nämnden bevittnade att detta svinhus är käranden till stor skada och förkränkelse, men svaranden vill förebära att huset alltid stått där det nu står.

Recolverades: Såvida nämnden intygar att det av svaranden uppbyggda svinhuset står dess granne käranden till stor förkränkelse, och att slikt är emot lag stridande, värdet svaranden emot 5 daler silvermynts vite pålagt detsamma innan korsmässa att bortflytta.